

 Sosyolojik Düşün	SOSYOLOJİK DÜŞÜN ISSN: e-ISSN: 2587-2699 Yıl : 10 Cilt: 10 Sayı : 1 Haziran 2025 Yayın Geliş Tarihi:21.02.2025 Yayına Kabul Tarihi:05.06.2025 DOI Numarası: https://doi.org/10.37991/sosdus.1644325 Makale Türü: Araştırma Makalesi / Research Article Atıf/Citation: Yalçinkaya E., Nalbantoğlu A. E., & Nalbantoğlu İ. (2025). Dadaloğlu Şiirlerinin 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerler Açısından İncelenmesi, <i>Sosyolojik Düşün</i>, 10 (1), 121-157.
---	---

DADALOĞLU ŞİİRLERİNİN 2018 SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN DEĞERLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Elvan YALÇINKAYA* Ali Erdem NALBANTOĞLU İnci NALBANTOĞLU*****

Öz

Değer, önemli olarak kabul ettiğimiz kıymet ölçmeye yarayan maddi ve manevi öğelerin bütünüdür. İnsanın yaşam boyu tutum ve davranışlarını belirleyen ve şekillendiren olumlu ölçütlerdir. Toplumlari bir arada tutan ise değer yargılarıdır. Değerler, milli ve evrensel olmak üzere iki grupta incelenmektedir. Ayrıca değerleri sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik, dini ve sanatsal değerler olarak ta sınıflandırmak mümkündür. Yeni yetişen neslin bu değerlerle donatılması oldukça önemlidir. Değer eğitimi gerek eğitim kurumlarında formal yolla, gerekse okul dışı öğrenmelerle informal yolla olmaktadır. Bahsi geçen bu informal öğrenme yollarından birisi de halk kültürüdür. Nitekim halk kültürü olarak bilinen unsurlar, bir milletin önemli kültür aktarım aracıdır. Bu araçlardan birisi olan şiirler, içinde barındırdığı değerleri gelecek kuşaklara aktarabilmektedir. Edebi ve sanatsal değeri olan şiirler, insanların duygu ve düşüncelerini aktarmada önemli bir işlev taşımaktadır. Şiir türünde halk kültürünün önemli

* Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, elvanykaya@erciyes.edu.tr, Kayseri/Türkiye

** Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü, nalbantoglu_1980@hotmail.com, Ankara/Türkiye

*** Yüksek Lisans, Kayseri İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ricalinci@hotmail.com, Kayseri/Türkiye

isimlerinden olan Dadaloğlu, kültürel devamlılığın önemli simgelerinden birisi olmuştur. Bu nedenle bu çalışmada bir halk ozanı olan Dadaloğlu'nun şiirlerinde işlenen değerler incelenmiş ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerlerle eşleştirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler, betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, Değerler, Dadaloğlu

EXAMINATION OF DADALOĞLU POEMS IN TERMS OF VALUES INCLUDED IN THE 2018 SOCIAL STUDIES CURRICULUM

Abstract

Value is the totality of material and spiritual elements that we consider essential, and that serve to measure value. They are positive criteria that determine and shape the attitudes and behaviors of people throughout their lives. What holds societies together are value judgments. Values are examined in two groups: national and universal. Classifying values as social, cultural, political, economic, religious, and artistic is also possible. The new generation needs to be equipped with these values. Value education is provided formally in educational institutions and informally through out-of-school learning. One of these informal learning methods is folk culture. Indeed, the elements known as folk culture are an essential cultural transmission tool of a nation. Poems, one of these tools, can transfer the values they contain to future generations. Poems with literary and artistic value are necessary for conveying people's feelings and thoughts. Dadaloğlu, one of the essential names of folk culture in the poetry genre, has become one of the important symbols of cultural continuity. Therefore, in this study, the values in the poems of Dadaloğlu, a folk poet, were examined and matched with those of the 2018 Social Studies Curriculum. The document analysis method was used in the study, which is one of the qualitative research methods.

Keywords: Social studies, Values, Dadaloğlu.

1. GİRİŞ

İnsanlar deneyim, bilgi ve düşüncelerini diğer insanlara aktarma ihtiyacı duymaktadır. Sosyal bir varlık olarak insan, yaşadığı toplumun ortaya koymuş olduğu değerler dünyasında yaşar. Değerler, insan ve toplumların yaşayış biçimlerini, normlarını, kültürlerini ve davranışlarını doğrudan etkiler. Değer eğitimi ile insanoğlu sahip olduğu imkânları, diğer canlılardan ayıran özelliklerini, amaçlara uygun olarak değiştirebilme çabası içindedir (Ulusoy ve Dilmaç, 2012: 1-7). Bir başka ifadeyle değerler eğitimi, örtük ve açık programlar yoluyla yeni nesle insani değerler ve duyarlılık kazandırmaktır (Okudan, 2010: 19). Eğitim kurumlarında dersler aracılığıyla öğrencilere toplumda ve yaşantılarında yol gösterici olacak ve her bakımdan gelişmelerini sağlayacak değerler eğitimi verilmektedir. Sosyal Bilgiler dersi bir değer ve değer eğitimi dersi olarak görülmektedir. Birçok disiplini barındırması değer eğitimi açısından bir zenginlik olarak kabul edilebilir (Kan, 2020: 138-140). Sosyal Bilgiler Öğretim Programında öğrencilere kazandırılması gereken değerler; adalet, barış, aile birliğine önem verme, çalışkanlık, duyarlılık, sabır, estetik, yardımseverlik, dostluk, saygı, dayanışma, dürüstlük, özdenetim, bağımsızlık, eşitlik, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, özgürlük ve tasarruftur (MEB, 2018).

Toplumlar kendilerine özgü bazı özelliklerini ve değerlerini gelecek nesillere aktarma eğilimi içine girmişlerdir. Edebi ürünler toplumların kültürel değerlerini aktarmaya yarayan bir unsurdur. Birey, edebi eserler vasıtasıyla bu eserlere yansıtılan milli ve manevi değerleri tanıyacaktır. Bu anlamda Türk edebiyatı, okuyucusuna nasihat eden eserlere sahiptir (Kurtoğlu, 2017: 103-106). Şiirleri bu eserler arasında değerlendirmek mümkündür. Şiirlerin insanlar üzerinde çeşitli etkiler bırakabilmektedir. Şiirlerin eğitici ve öğretici yönü bulunmaktadır. Bu nedenle Ahmet Yesevi, Yusuf Has Hacıb, Mehmet Akif gibi şair ve yazarlar

şii bir eğitsel araç olarak kullanmıştır. Âşık saz ile sözü bütünleştirebilen kişidir. Halk arasında âşık olarak bilinen sanatçıların halk diliyle meydana getirdikleri edebi ürünlerin tümüne ise âşık edebiyatı denir (Aslan, 2016: 1-18). Halkın içinden çıkan âşıkların kullandığı dil herkes tarafından anlaşılabilir bir dildir. Âşıklık zamanla bir gelenek haline gelmiştir. Âşıklık geleneğinin en önemli unsurlarından birisi sazdır. Bu gelenek şiir ile müziğin birleşmesiyle etkisini artırmıştır. Bu geleneğin kökleri İslamiyet öncesi Türk kültürüne dayanmaktadır (Aslan, 2016: 1-18). Âşık geleneği sazi ile sözünü halkın anlayabileceği, halkın dili dediğimiz bir dil ile bütünleştirme olarak devam ettirildiği için nesiller boyunca süregelmiştir. Âşıklar diğer bir ifadeyle ozanlar, toplumların kültürünü ve değer yargılarını devam ettirebilen kişilerdir. Toplumların kendine özgü kültürel yapısı ve bu yapıyı besleyen bir takım değerleri vardır. Kültürel değerleri halk diliyle anlatan ozanlar ve eserleri, değerler eğitiminin önemli kaynakları arasında yer alır. Halk ozanları sürekli halkın içinde olan, halkın sevinç ve kederini paylaşan; yaşam ve kişilikleriyle özel insanlardır (Turhan ve Kova, 2012: 127). Dadaloğlu da bu ozanlar arasında yer alır. Söylediği şiirler, halkın içinden çıkmış biri olarak halkın değerlerini aktarmaya yöneliktir. Bu nedenle değerler eğitimi açısından dikkate değer bir kişilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.1. Dadaloğlu ve Avşar Boyu

Avşarlar, Osmanlı ile çatışma halinde olan bir Oğuz boyudur. Osmanlı'da bulunan Fırka-i İslahiye, yerleşik hayatı reddeden toplulukları yerleşik hayata geçirmeyi amaçlayan askeri kesimdir. Çukurova yöresindeki Avşar boyunun yerleşik hayata geçirilmesinden de bu askeri sınıf sorumludur. İşini çabuk yapan, atak anlamında bir kelime olan Avşar, aşiret olarak en büyük faaliyetini Adana-Kozan bölgesinde gerçekleştirmiştir. Avşarlar iskân edilmek için uğraşmış ve edildikten sonra da Çerkezlerle aralarında sorunlar yaşanmıştır. Avşar aşiretinin iskân faaliyetlerine olan direnişi türkülerine yansımıştır. Avşar aşireti Osmanlı

karşısında asi konumunda bir yaşam sürmüştür (Öztürk, 2020: 124-129). İşkâna direnen Avşarlar, devlet ile yaşadıkları gerginlikler yanında diğer bazı aşiretlerle de sorunlar yaşamışlardır. Her ikisi de göçebe olan aşiretler arasında zaman zaman katliam derecesinde silahlı çatışmalar çıkmıştır. Bunlardan biri olan Türkmen aşiretlerinden Ceridliler'in Avşarlarla kavgaları meşhurdur (Kaya ve Yakar, 2003: 55). Yaşanan bu toplumsal sorunlar Avşar kültür ve edebiyatına yansımıştır. Göçebe hayatın etkisiyle de oluşması muhtemel bu sorunlar, Avşarların çeşitli coğrafyalara dağılmasında olası bir etkidir. Günümüzde Avşarlara Türkiye'nin pek çok bölgesinde rastlamak mümkündür. Ancak yoğun olarak Kayseri iline bağlı Sarız, Pınarbaşı ve Tomarza ilçelerinde yaşamaktadırlar. Avşarlar öz benliklerini kaybetmeyip, Avşar geleneğini sürdürmekte olan bir topluluktur (Yalçınkaya, 2011: 94-99). Bu geleneğin öncülerin birisi de şüphesiz ki Dadaloğlu'dur. Dadaloğlu hakkında ilk akla gelen asi kimliğidir (Öztürk, 2020: 130). 19.yy'da Anadolu'dan Güneydoğu Anadolu Toroslar yöresinde yaşamış konargöçer Avşar boyuna mensup bir halk ozanıdır. Devletin konargöçerleri yerleşik hayata geçirmek isteyişine karşı isyancı isimlerden birisi olmuştur (Demir, 2019). İşkâna olan direnişi onun ismini ön plana çıkarmıştır. Şöyle ki Dadaloğlu konargöçer halde yaşayan Avşarlar arasında yetişen, geçimini son zamanlarında sazıyla sağlayan bir âşıktır. Asıl adı Veli olup daha sonra Dadalı, Dadal ve Dadaloğlu gibi mahlaslar kullanmıştır. Bunlar içerisinde en yaygın ve bilinen olanı Dadaloğlu'dur (Kabak, 2018: 40). Şiirlerindeki olaylardan hareketle 1785-1865 yılları arasında yaşadığı tahmin edilmektedir (Keçeci ve Balaban, 2008: 7). Ancak Dadaloğlu'nu tek başına değerlendirmek doğru değildir. Çünkü Dadaloğlu salt bir şahıs ismi olmaktan öte; Dadalı ismiyle Türkmen aşireti içinde benzer üslupla benzer konuları işleyen âşıklara verilen genel addır. Dadalı aşireti konargöçer bir hayatı benimsemiş bir Türkmen aşireti olup; Dadalı, Dadaloğlu mahlasıyla şiirler söylemişlerdir (Bars, 2019: 309). Dadaloğlu Avşar toplumunun kahramanlıklarını dile getiren bir ozandır. Dadalı aşiretinin son halkası olan

Dadaloğlu Veli'dir. Dadaloğlu Veli Kayseri'de yaşayan Avşarlar tarafından sahiplenilmiştir (Gezer, 2023: 961). Halkın içinden çıkmış biri olarak Anadolu'da yaşamış halk şiirinin önemli temsilcilerinden olup, Türkmen aşiretinin Avşar boyuna bağlı olduğu kabul edilmektedir (Ayaydin Cebe, 2011: 60). Oğuzların Avşar boyuna mensup olan Dadaloğlu'nun Kayseri- Kahramanmaraş- Adana bölgesinde yaşadığı bilinmektedir (Özkan, 2018). Dadaloğlu, Avşar direnişinin önderi kabul edilen bir kahramandır. Devletin iskân politikasına olan tepkisi onu bir sembol haline getirmiştir. Dadaloğlu Kansu gibi başkaldırının sembolü olmuştur (Erkal, 2015: 5) Devlet ile olan sorunları devam eden Dadaloğlu aşireti devletin gözünde başkaldırı toplumundan öte konargöçer Türkmen aşiretinin özetlediği hayat felsefesine göre asi ilan edilmiştir, devlet tarafından takip edilerek, sürgün edilmişlerdir (Kaya ve Yakar, 2003: 49).

2.2. Dadaloğlu Şiirlerine Genel Bir Bakış

Dadaloğlu şiirlerinde yerleşik hayata geçmek istemeyen Türkmen aşiretinin sözlü tarihi görülmektedir. Dadaloğlu Çukurova, Kozan, Binboğa ve Gavurdağı bölgesinde yaşamış konargöçer bir halk ozanıdır (Yaşar, 2018: 7-8). Mensubu olduğu Türkmen aşiretinin yerleşik düzene geçirilmesinden sonra Çukurova'nın sıcağında sivrisineklerle yazını geçiren Dadaloğlu yaşadığı durumu Türkülerinde dile getirmiştir (Kaya ve Yakar, 2003: 51). Şiirlerini halkın anlayabileceği, günlük konuşma diliyle söylemiştir. Karşılıklı konuşma havası içinde geçen şiirleri de vardır (Özkan, 2018). Bunun yanı sıra onun şiirlerinde Avşarların yaşamsal mekâna duyduğu sevgi ve bağlılığın izleri görülmektedir (Eroğlu ve Köktan, 2018: 101). Nitekim yurt bildikleri coğrafyaya derin bir bağ ile bağlıdırlar. Asi kimliğinden dolayı olsa gerek edebiyatımızda "cenk ve kavgâ şairi" olarak bilinmektedir (Özgür, 2022: 1016). Onun yaşam tarzını ve verdiği tepkiyi kavgadan öte bir yiğitlik olarak algılamakta mümkündür. Neticede şiirlerinde yiğitlik ve dayanışma gibi değer yargılarını savunur. Toprağa bağlılık ve zorunlu

iskâna olan direniş şiirlerinde ki iki önemli unsurdur (Atlan, 2011: 39). Yerleşik hayat sürmeyen bir toplumun iskâna tabi tutulması elbette ki tepkiyle karşılanmış ve konargöçer Türkmen aşiretinin sürgüne gönderilmesine ozan kayıtsız kalamamıştır. Şiirlerinde yoğun bir şekilde toplumsal duyarlılık görülür (Göktürk, 2022: 149-150). Toplumsal olayları ele almış ve irdelemiştir. Onun şiirlerinin söyleyiş tarzı koşma ve destan şekillerindedir. Şiirlerinin konusunu konargöçer aşiretlerin birbiriyle ve devletle mücadelesi, sıla hasreti gibi konular oluşturmaktadır (Keçeci ve Balaban, 2018: 7). Yaşadığı topraklardan uzaklaşmanın verdiği sıkıntıyı şiirlerinde hissetmek mümkündür. Dadaloğlu, şiirlerinde kişisel yönetim anlayışını öven bir anlatım tarzı sergilemez. Fakat kahramanlık, yiğitlik ve cenk gibi unsurlar şiir temalarına hâkimdir. Dadaloğlu şiirlerde görülmekte olan otoriteye başkaldırının nedeni kimlik kaybına karşı direniştir. Dadaloğlu'nun başkaldırısı devlete değil, dönemin yönetim anlayışına ve iskân politikasına (Kaval ve Tosun, 2023: 64). Türk Edebiyatında insanın doğayla olan bütünlüğünü yansıtan en güzel eserleri halk ozanları vermiştir. İnsanın doğaya olan bakış açısını ve doğa ile olan ilişkilerini yansıtan bu eserlere en çok ulaşabileceğimiz ozanlardan birisi de Dadaloğlu'dur. Doğa onun şiirlerinde mutluluk tablosu gibidir. Doğanın uyum ve coşkusunun yansıdığı bu şiirlerde insan ile doğa iç içedir (Kabak, 2018: 45). Doğayı, özellikle de dağları şiirlerinde en çok konu eden halk ozanlarından birisi de Dadaloğlu'dur. Dadaloğlu dağları çok sever ve bunu şiirlerinde bir hayli görmek mümkündür (Wannig ve Özdemir, 2010: 136). Konargöçer toplumlar için doğa algısı daha farklıdır. Bu nedenle de kolay kolay yerleşik bir düzene geçmek istemeyeceklerdir. Göçebe olan Avsarlar dağları, ovaları ve yaylaları yurt kabul etmiş ve terk etmek istememiştir. Bunun yanı sıra tabiat Dadaloğlu'nun çok sevdiği yer olup, şiirlerinde en çok dağ geçmektedir. Bu dağlar içinde en çok hiçbir dağa benzetemediği Binboğa dağlarını sevmektedir (Eroğlu ve Köktan, 2018: 107-108). Şiirlerinde sitemle karışık bir özlem kendini göstermektedir.

Dadaloğlu iskâna, terk etmek zorunda kaldığı yaşam biçimine, geride bıraktığı yurduna ve ayrılığa özlem duymakta ve sitem etmektedir (Köksel, 2019: 84). Dadaloğlu şiirlerinde kullanılan bir başka tema ise kavga ve yiğitliktir. Avşar boyunun iskân politikasına karşı verdiği mücadele bu şiirlerde net görülür (Eroğlu ve Köktan, 2018: 106). Yiğitlik teması ve haksızlık karşısında verilen mücadele bu şiirlerde derinlemesine işlenir. Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yaşanan olumsuzlukları dile getirir. Dadaloğlu şiirlerinde Avşar boyunun yaşadığı sıkıntılardan kaynaklı "savaş, öfke, mücadele ve isyan" tarzında bir üslup hâkimdir. Şiirlerinde ön plana çıkan başka bir unsur da doğallıktır. Ağız özellikleri ve yöresel sözcük kullanımı onun şiirlerine has özelliktir. Yaşadığı yerin özelliğini kendine özgü bir üslupla anlatmıştır. Bunun yanı sıra Dadaloğlu şiirlerinde doğaya yönelik bir sevgi ve sahiplenme duygusu vardır. Sevdaya dair şiirlerde dahi tabiat ve ona olan sevgi hâkimdir (Demir, 2019). Şiirlerini söylerken yerel bir ağız kullanmayı tercih etmiştir. Dadaloğlu şiirlerinde halkın günlük kullandığı yöresel dili kullanmaktadır (Keçeci ve Balaban, 2018: 7). Şiirlerini halkın günlük kullandığı dil ile zaman zaman karşılıklı konuşma havası içinde söylemiştir. Bununla birlikte şiirlerine öğretici bir üslup hakimdir. Dadaloğlu şiirlerinde toplumun yaşadığı olaylar epik bir anlatıyla okuyucuya sunulmuştur (Göktürk, 2022: 150).

2.3. Dadaloğlu Şiirleri ve Sosyal Bilgiler

Sosyal bilgiler dersi halk kültürünün yeni nesillere aktarılmasında rol oynayan en önemli derslerden birisidir (Ünal, 2013). Ders kapsamında toplumu devam ettiren kültürel unsurlar incelenmekte ve yeni nesillere aktarılmaktadır. Bu noktada edebiyat sosyal bilgilere destek olmaktadır. Sosyal Bilgiler ve edebiyatın ortak noktası insandır. Bu durum edebiyatın sosyal bilgilere faydalı olmasını sağlamaktadır (Ünlü, 2016: 121). Bu fayda öğrencinin gelişim gösterdiği değer eğitimi alanıyla yakından ilgilidir.

“Sosyal Bilgiler ile edebiyat arasındaki ilişki Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında da (2005) vurgulanmaktadır. Programda Sosyal Bilgiler derslerinde edebî metinler ve yazılı eserlerde (efsaneler, destanlar, masallar, atasözleri, halk hikâyeleri, türküler ve şiirler vb.) yararlanılarak Türkçe dersiyle ilişki kurulması, bu sayede de öğrencilere vatan sevgisi kazandırılması gerektiği ifade edilmektedir” (MEB, 2005 akt. Beldağ ve Aktaş, 2016: 953-956).

Bir ders aracı olarak edebi ürünler sosyal bilgiler öğretimde giderek yaygınlaşmaktadır. Nitekim edebi eserin etkili kullanımı öğrencide anlama, yorum yapabilme, empati gibi becerileri geliştirerek milli ve manevi değerleri kazandırmaktadır (Beldağ ve Aktaş, 2016: 956). “Sosyal Bilgiler dersinin daha verimli, eğlenceli ve öğrencilerin seveceği biçimde yürütülmesi için işlenmesi gereken konuların masal, öykü, roman, şiir, anı, fıkra, biyografi, belgesel, gezi yazıları ve halk türküleri gibi edebî ürünlerin işe koşulması gerektiği vurgulanmaktadır” (Kolaç ve Özer, 2018: 2631). Halk kültürü unsurlarında olan Dadaloğlu şiirlerinin de sosyal bilgiler dersinin bu amacına hizmet ettiğini söylemek mümkündür. Bebek, (2020)’e göre Dadaloğlu şiirlerinde toplumun milli ve manevi değerlerini yansıtan unsurlar yer almaktadır. Bu değerler toplumsal düzene yön vermektedir. Sosyal bilgiler ise bu değerleri gelecek kuşaklara aktarma işlevi görmektedir. Nitekim Dadaloğlu şiirlerinde bulunan değerler sosyal bilgiler dersi için kazandırılması hedeflenen değerler ile eşleşmektedir. Dadaloğlu şiirlerinin sosyal bilgiler değer eğitiminde kullanılması ise değerlerin daha kolay anlaşılıp benimsenmesi açısından önemli görülmektedir.

2. YÖNTEM

Dadaloğlu şiirlerinin 2018 sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler açısından incelendiği bu çalışmada doküman analizi kullanılmıştır. Doküman

analizi; basılı ve elektronik materyaller olmak üzere bütün belgelerin titizlikle incelenerek, analiz edilip, değerlendirilmesi yoluyla yapılan nitel bir araştırma yöntemidir (Kiral, 2020: 173). Araştırmalarda sayısı artarak devam eden bu yöntem, diğer araştırma yöntemlerini tamamladığı gibi tek başına bir yöntem olarak kullanılabilir. Doküman analizi her ne kadar profesyonel araştırmacı ve uzmanların kullandığı bir yöntem olarak algılsa da bütün araştırmacılar tarafından kullanılabilir niteliktedir. Var olan belgeler taranarak verilere ulaşılan bu yöntemden hareketle araştırmacı yeni veriler elde edebileceği gibi farklı bakış açıları da kazanır (Sak, vd. 2021).

Bu çalışma kapsamında Dadaloğlu şiiirleri; Kutsi, (1975)'e ait 23 tane dörütlük ve 8 tane 2 mısralık şiiir; Özkan, (2018)'a ait 7 dörütlük ve 2 tane 2 mısralık şiiir; Kabak, (2019)'a ait 1 dörütlük, Çevirme, (2008), Kaya ve Yakar (2003)'a ait 1 dörütlük derlenmiştir. Şiiirler tek tek incelenmiştir. Şiiirler türlerine göre ayrılarak çalışmaya alınmıştır. Bu çalışmada çeşitli kaynaklardan elde edilen veriler betimsel analiz ile incelenmiştir. Betimsel analiz birbirinden bağımsız yapılan nitel ve nicel çalışmaların derinlemesine incelenmesidir (Ültay, vd. 2021). Buradan hareketle doküman analizi ile elde edilen Dadaloğlu şiiirleri tür olarak sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre şiiirler; koşma, türkü, koçaklama, destan, güzelleme, darbimesel ve ağıt olarak ayrılmış ve her bir türdeki şiiir sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerlerle ilişkilendirilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Adalet

Doğruluk, hakkaniyete göre davranmak, tarafsız olabilmek, hak yememek, dürüstlük gibi anlamlara gelmektedir (Töremen ve Tan, 2010: 59). Adaletin olduğu toplumlarda toplumsal düzen ve devamın sağlıklı olduğu görülmektedir.

Bu nedenledir ki bir değer olarak adaletin öğretimi oldukça önemlidir. Dadaloğlu şiirlerinde Osmanlı Devletinin son dönemde yaşanan sorunları ve adaletsiz yönetim anlayışını şiirlerinde sık sık ele almıştır.

Okuduğun tutmaz oldu alimler

Kalktı da adalet arttı zulümler

Terlemeden mal kazanan zalimler

Can verirken soluması zor imiş (Kutsi, 1975: 71).

Dadaloğlu; *Okuduğun tutmaz oldu alimler* mısrasında verilen sözün tutulmadığından yakınırken, *Kalktı da adalet arttı zulümler* mısrasında bir adaletsizliğin egemen olduğundan, *Terlemeden mal kazanan zalimler Can verirken soluması zor imiş* mısralarında ise haram kazanılan malın ve haksız davranmanın sonunda iyilik getirmedeğinden bahsetmektedir. Dörtlükte öne çıkan değer adalettir.

3.2. Aile birliğine önem verme

Aile kurumundaki bütünlük çatışmaların ve olası problemlerin önüne geçen bir unsurdur. Bu duyguya sahip bireylerin daha rahat ve çatışmayı yönetebilen bireyler oldukları bir gerçektir (Küçükşen vd., 2023: 120). Bu nedenledir ki aile birliğine önem verme değerini kazandırılması son derece önemlidir. Dadaloğlu'nun şiirlerinde aile kurma özlem ve istek duygularını yaşadığı görülmektedir.

Gezdireyim yeşil ilen alınan

Besliyeyim şeker ilen balınan

Baban seni bana verse malınan

Koklar idim yeni açmış gül gibi (Kutsi, 1975: 48)

Şiirin genelinde *Gezdireyim yeşil ilen alınan Besliyeyim şeker ilen balınan* dizelerinde Dadaloğlu beğendiği güzeli babasının vermesi durumunda onunla ilgileneceğini ifade etmektedir. Babanın kızını vermesi aile kurmanın başlangıcı olup, ozanın buna olan isteği, hevesi dikkat çekmektedir. Bu dörtlükte aile birliğine önem verme değeri görülmektedir.

3.3. Bağımsızlık

Bağımsızlık, bağımsız olabilme durumudur (Kalin ve Koçoğlu, 2017: 421). Toplumların bağımsızlık düşüncesi bireylere kazandırılacak bağımsızlık değeri ile paraleldir. Kendi kendine hareket edebilen birey ve toplumlar daha güçlüdür. Bu nedenledir ki okul öğrenmeleri ve okul dışı öğrenmeler bu değerın öğretılmesinde önemli bir görev üstlenmektedir.

Dadaloğlu; *Böyle sağ gezmeden ölmemiz eyi. Her birimiz bir kötüye kul oldu* mısralarında bağımsızlığını kaybedip bir başkasının emrinde yaşamaktansa ölümü daha iyi bulmaktadır. Nitekim bağımsızlık kendi kararını verebilme durumudur. Başkasının emrinde yaşamının ölümden beter olduğu derin bir duygusallıkla dile getirilmiştir. Burada ozanın bağımsızlığa verdiği değeri görmekteyiz. Dolayısıyla şiirde öne çıkan değer bağımsızlıktır.

3.4. Barış

Türk Dil Kurumuna göre barış; savaşın bittiğini belirtme, uyum, anlayış ve hoşgörü ortamıdır (Aktaş ve Safran, 2013: 134). Barış insanların uyum içinde yaşadığı bir toplum düzeni oluşturan temel değerdir. Barış beraberinde hoşgörüyü getirdiği için bağlayıcılık özelliği yüksek bir değerdir. Bu nedenle gerek eğitim kurumlarında gerekse informal eğitim uygulamalarında sıklıkla bahsedilen bir değer olmuştur. Dadaloğlu şiirlerinde barış değerine vurgu yapmaktadır:

Buna kılıç derler aralar açar

Püskürür meydana al kanlar saçar

Bazı kötülerde öğünür geçer

Yiğit batman döver, gözde hun gerek (Kutsi, 1975: 58).

Dadaloğlu'nun bu dörtlükte kılıçtan kastı savaştır. Savaşların insanların arasını bozduğunu, kanlar döktüğünü ifade etmektedir. Bu durumu savunanalar olsa bile doğru olmadığını ifade ediyor. Savaşa karşı olan ozanın vurguladığı eğer barıştır.

3.5. Çalışkanlık

İşten ve sorumluluklarından kaçmama durumunu çalışkanlık olarak tanımlamak mümkündür. Gerek davranışsal olarak gerek eğitimde bir amaç olarak çalışkanlık önemli bir değerdir (Aktepe vd., 2020: 451). Çalışkan bireyler üretebilen ve ürettikleriyle topluma katkı sağlayan bireylerdir. Güçlü bir toplum yapısı için önemli değerlerden birisidir.

Hezele de Dadaloğlum hezele

Melhem eyle gel yaramı tazele

Ak saray gerektir böyle güzele

Çalışırdım on halayık kul gibi (Kutsi,1975: 48).

Çalışırdım on halayık kul gibi mısrasında aşık olduğu güzel için ne pahasına olursa olsun çalışacağını ifade ediyor. Ozan çalışmaktan kaçınmadığını benzetme yoluyla dile getirerek çalışkanlık vurgusu yapmıştır. Dolayısıyla burada ön plana çıkan değer çalışkanlıktır.

Atın yemin ver onu karsıma

Elle timar et onu arsinma

*Sana bir sözüm var onu dursunma
Ağır devlet fuzul avrat dutkun yoldaş
Mamur ile gerek (Kutsi, 1975: 111).*

Dadaloğlu bu şiirinde yapılan işlerin gönüllü olarak yapılmasının iyi olduğunu, devletin, milletin ve ailenin (bayındırlık) çalışma ile birbirine olan bağının güçlü olacağını ifade etmiştir. Dolayısıyla şiirde vurgu yapılan değer çalışkanlıktır.

3.6. Dayanışma

Dayanışma; bir grubun veya toplumun ortak standartlar, ilgi ve amaçlar temelinde bir birlik olarak hareket etmesi olarak tanımlanabilir (Merriam-Webster, 2008, akt. Er Türküresin vd., 2018: 63). Dolayısıyla dayanışma değeri toplumu ayakta tutan önemli değerlerden birisidir. Bu değerın eğitim-öğretim yoluyla olduğu kadar edebi türlerle de kazandırılma yolu açıktır.

*Dadaloğlum, yarın kavga kurulur
Öter tüfek, davlumbazlar vurulur
Nice koç yiğitler yere serilir
Ölen ölür, kalan sağlar bizimdir (Kutsi, 1975: 53).*

Dadaloğlum, yarın kavga kurulu mısrasında çıkacak bir karmaşada ölüm kalım olayının yaşanması durumunda kalanlarla olan bir birlik olma durumundan bahsetmektedir. Olası bir karmaşa durumunda birlikte hareket etme, birlik, beraberlik ve dayanışma durumunun göstergesidir. Haliyle bu dörtlükten çıkarılabilecek değer dayanışmadır.

*Dadaloğlu der ki belim bükülür
Gözümün gevheri yere dökülür
Yalnız taştan duvar olmaz, yıkılır*

Koç yiğide emmi, dayı, ün gerek (Kutsi, 1975: 58).

Dadaloğlu bu dörtlükte yalnızlığın insanı zayıf bıraktığını; birlik, beraberlik ve dayanışmanın insanı güçlendirdiğini ifade ettiğini görmekteyiz. Dolayısıyla bu dörtlükte vurgulanan değer dayanışmadır.

3.7. Duyarlılık

Duyarlılık dünya ve olaylarla ilişki kurarak bunlarla ilgili sorumluluk alabilmektir (Keskin ve Öğretici, 2013: 151). Yaşadığı çevreyle ve dünya ölçeğindeki olaylarla çeşitli yollarla ve sürekli teması olan bireylerin bu sürece duyarsız kalmaması önemlidir. Nitekim duyarlı bireyler toplum içerisinde daha girişken, üretken ve mutludurlar. Dadaloğlu'nun şiirlerinde duyarlılık değerine rastlanmaktadır.

Çıktım yücesine seyran eyledim

Cebel önü çayır-çimen görünür

Bir firkat geldi de coştum ağladım

Al yeşil bahçeli Kaman görünür (Kutsi, 1975: 45).

Bir firkat geldi de coştum ağladım. Al yeşil bahçeli Kaman görünür mısralarında Kaman diye bahsettiği yere (muhtemelen Kırşehir-Kaman) özlem duymakta ve bu özlemle birlikte yaşadığı duygusallığı anlatmaktadır. Özlem duymak ise duyarlılık değerine bağlı bir duygudur.

Ilgıt ılgıt bir yel esti Urum'dan

Duydum hali perişandır Avşar'ın

Gam, kasavet kalkmaz oldu serimden

Döndü gurbet ile yolu Avşar'ın...(Kutsi, 1975: 38).

Dadaloğlu; *Duydum hali perişandır Avşar'ın* mısrasında mensubu olduğu aşiretin yaşadığı zorluklar karşısındaki duygularını dile getirmektedir. *Gam, kasavet kalkmaz oldu serimden* mısrasında ise yaşadığı duygunun olumsuzluğunu ve derinliğini ifade eden ozan, olaylara kayıtsız kalamamıştır. Dörtlükte öne çıkan değer duyarlılıktır.

3.8. Dürüstlük

İçtenlik, doğruluk, güvenilir ve samimi olmak, gerçekleri söylemek, güvenilir ve tutarlı bir kişiliğe sahip olmaktır (Yalnız ve Yılmaz, 2018: 653). Kişiler arası ilişkilerde dürüstlük güven ve saygıyı doğurur. Sağlıklı toplumsal birliktelik için dürüstlük önemli bir değerdir.

*Aşağıdan Yusuf Paşa geliyor
Düşmanına karşı koyan mert olur
Şahin kocasa da vermez avını
Aslı kurt, yavrusu yine kurt olur (Kutsi, 1975: 55).*

Dadaloğlu; *Düşmanına karşı koyan mert olur* mısrasında mertlik vurgusu yapmıştır. Düşmana karşı her koşulda dik durmak, mert davranmak bir ölçüde dürüstlük duygundan gelmektedir. Aşık şiirinde bu duyguyu yaşamaktadır. Dolayısıyla dörtlükte ön plana çıkan değer dürüstlüktür.

*Bir çıkmaza girdi bugün yolumuz
Geçit vermez sağımızla solumuz
Kalır gayri bizim burda ölümüz
Mert ağlasın, namert olan utansın...(Kutsi, 1975: 39).*

Dadaloğlu yaşadığı olumsuz bir durum karşısında mert, dürüst insanların üzüntü duyacağını ifade etmektedir. Burada vurgulanan değer dürüstlük olmuştur.

Doğru söyle yiğit işin doğrusun. Hile baz olursa yiğit bön gerek (Kutsi, 1975: 58) mısralarında yalan ve hilenin yiğit kişide olmaması gerektiğini ifade etmektedir. Bu beyitte işlenen değer dürüstlüktür. Dadaloğlu bu şiirlerinde mensubu bulunduğu Avşar aşiretine yapılan kötülükleri ve hileli halleri anlatmaktadır. Ozan bu duruma olan kızgınlığını içselleştirmiştir.

3.9. Estetik

Türk Dil Kurumu, 1998'e göre estetik güzelliğin ve güzel duyguların insan hafızasında bıraktığı etkidir (Arıcı, 2016: 1021). Güzeli duyguların oluşması ve olumlu bakış açısının gelişmesi ise verilecek estetik değer eğitimi ile mümkündür.

*Avşar İçinde Bir Güzel Gördüm
Hoş benzettim samur kaşlar kemana
Al yanağın elmas m'ola kar m'ola
İnsem gitsem Hindistan'a Yemen'e
Eliftir kirpiği iradır kaşı
Bu güzellik sana mevla bağışı
Arasam cihanda bulunmaz eşi (Özkan, 2018).*

Hoş benzettim samur kaşlar kemana sözlerinde Dadaloğlu gördüğü güzelin kaşlarını kemana benzetmiştir. *Eliftir kirpiği iradır kaşı. Bu güzellik sana mevla bağışı* mısralarında ise güzellik karşısında kayıtsız kalamayarak övgü ile bahsetmiştir. Estetik duygusunun varlığını net gördüğümüz bu mısraların verdiği duygu bütün dizelere hâkimdir. Dolayısıyla ozanın bu şiirinde estetik değeri ön plandadır.

3.10. Eşitlik

Türk millî eğitim sisteminin sonraki kuşaklara kazandırmak istediği bir değerdir (Kurtoğlu,2017: 114). Hakların herkes için aynı olması anlamına gelmektedir. Bireylerde oluşacak eşitlik ilkesi toplumdaki birlikteliğin niteliğini artıracaktır.

Der Dadaloğlum, sözün sırası

Yara biter, bitmez dilin yarası

Magripınan Maşırık'ın arası

Size bol da bizim ele dar oldu (Kutsi, 1975: 54).

Dadaloğlu, *Size bol da bizim ele dar oldu* mısrasında bir eşitsizlik durumundan bahsetmektedir. Bu durum onu rahatsız etmektedir. Duygularını bir bıkmışlık ve yenilmişlik havasında söyleyen aşığın dörtlüğünde eşitlik değeri ön plandadır.

Yedi iklim dört köşeyi dolandım

Meğer dünya her tarafta bir imiş

Ben dünyayı Al' Osman'ın sanırdım

Meğer dünya yüz sultanlık yer imiş (Kutsi, 1975: 92).

Dadaloğlu bu dörtlüğünde dünyanın tek bir kimseye, padişaha ait olmadığını; dünyanın herkes için bir olduğunu, eşit olduğunu ifade etmektedir. Burada bahsedilen padişah ile halk arasındaki eşitliktir. Dolayısıyla bu dörtlükte vurgulanan değer eşitliktir.

Yiğit olan düşmez ise dengine, Kendisine güldürür bütün elleri (Kutsi, 1975: 140) mısralarında kendisine denk bir eşi olmayanın düşeceği komik durumu ifade etmiştir. Burada denklik her yönden eşitlik olarak değerlendirilebilir. Beyte hâkim olan değer eşitliktir.

3.11. Özgürlük

Bir toplumun demokrasi bilincine ulaşması için özgürlük değerini bilmesi ve bunu geliştirmesi gerekmektedir (Aydemir ve Kalın, 2018: 88). Demokrasi toplumların yönetim biçimlerini ele alması ve varlığını bu yolla devam ettirmesidir. Bu nedenle özgürlük değeri toplumsal misyonu olan önemli bir değerdir. Nitekim Dadaloğlu şiirlerinde de bu değere rastlamak mümkündür.

Hakkımızda devlet vermiş fermanı. Ferman padişahın, dağlar bizimdir... (Kutsi, 1975: 53) mısralarında devletin Avşarlara verdiği iskan emrine karşı fermanı dinlemek istemediğini belirtmektedir.

Ferman padişahın, dağlar bizimdir... mısrası bir başkaldırı ile birlikte hür olma duygusunun ifadesidir. Özgürlük verdiği kararın sözlü, yazılı veya fiili olarak ifadesi olup, ozanın burada verdiği duygu bu yöndedir. Dolayısıyla dörtlükte öne çıkan değer özgürlüktür.

Diyom muhannetten karın doyuran, Kendi eliyle ağı yutmuş gib'olur (Kutsi, 1975: 134) mısralarında muhannet diye bahsettiği başkasına muhtaç olarak yaşamaktır. Bu şekilde yaşamayı zehir içmekle eş tutmakta, dolayısıyla özgürlüğün önemini vurgulamaktadır.

3.12. Saygı

Karşımızdaki kişiye düşüncelerimizi yansıtmaya; farklılıkları kabul etmeye ve olumsuz durumları olumlamaya yarayan duygudur (Türk, 2009: 16). Toplumsal olarak bir arada yaşayabilmeyi sağlayan önemli değerlerden birisi saygıdır. Eğitim yoluyla veya informal öğrenmeler yoluyla kazandırılacak saygı değeri, karmaşasız toplu yapısı için gereklidir.

Avşar elinden sökün eyledim.

Şam'da Kul Yusuf'u görmeğe geldim

Ziyaret ettim Şam-ı Şerifi

Ustam divanına durmağa geldim (Kabak, 2018: 40) mısralarında Dadaloğlu yaşadığı coğrafyadan koparak ustam dediği Kul Yusuf’a gidişini anlatıyor. Ustaya olan bu bağlılık ozanın büyüklere olan saygısının göstergesidir. Şiirin hakim olan değer ise saygıdır.

Kederlenme deli gönül,

Yiğide hürmetler olur

Namlı namlı kar istersen

O da Çiçekdağınd’olur (Kutsi, 1975: 115).

Yiğide hürmetler olur mısrasında saygıdan bahsetmektedir.

3.13. Sevgi

“Türk Dil Kurumu (2005), sevgi kavramını “İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yöneltten duygu” olarak tanımlamaktadır” (Önlen, 2017: 29). Birey ilgi ve bağlılık duyduğu her olay ya da kimseye karşı daha duyarlıdır. Sevgi değeri bir anlamda diğer değerlerle birleşen ve onların temelini oluşturan ana duygudur.

Varayım göreyim Arabistanı

Yare giydireyim telli fistanı

Sevem koynundaki pamuk mestanı

Sevsem öldürürler sevmesem öldüm (Kutsi, 1975: 46).

Dadaloğlu bu dörtlükte derin bir sevgi duygusu yaşamaktadır. Sevgisine bağlı olarak yaşayacağı olumsuz durumları dile getirmektedir. Ancak sevgiliye duyulan özlemde ifade edilmektedir. Bu dörtlükte öne çıkan değer sevgidir.

Bir yiğit sevdiğin sesini duysa. Gölde gövel ördek örtmüş gib'olur (Kutsi, 1975: 134) mısralarında sevdiğinin sesini duyunca kapıldığı heyecan duygusunu ifade etmektedir. *Yiğidin sevdiği yanında olana. Günde düğün bayram etmiş gibi'olur (Kutsi, 1975: 134)* mısralarında ise sevgiliye kavuşmanın mutluluğunu tarif etmektedir. Şiirin geneline hâkim olan değer sevgidir.

3.14. Sabır

Sabır insanın karşılaştığı bir durum veya olay karşısındaki dayanma gücüdür (Akkaya vd., 2022: 183). Sabır bireyin karşılaştığı problemlere çözüm üretebilmesinde oldukça önemli bir değerdir. Sabırlı bireyler ise daha olumlu ve yapıcı düşünebilme gücüne sahiptir.

Dadaloğlu der şol bana n'oldu

Aktı göz yaşlarım kan ile doldu

Saatim ay da günüm yıl oldu

Gelip geçmez kara günden sayarlar (Kutsi, 1975: 88).

Dadaloğlu bu dörtlükte geçmeyen, üzüntülü ve zor günlerden bahsetmektedir. Ancak birden bire olduğunu düşündüğü bu durumla ilgili şikayet etmemektedir ki bu da onun sabır gösterdiğine işarettir. Burada öne çıkan değer sabır olmuştur. Dadaloğlu bu şiirlerinde vatanını, ailesini özlediğini dile getirmektedir. Ancak durumu bir kader olarak ifade ederek teslimiyetçi davranış içindedir. İçinde bulunduğu durumdan şikâyet etmemektedir.

3.15. Sorumluluk

Türk Dil Kurumu (1988)' e göre sorumluluk kişinin davranışlarının sonucunu üstlenmesidir (Sezer vd., 2017: 123). Sorumluluk duygusu gelişmiş bireylerin

yetiştirilmesi eğitimin amaçları açısından önemlidir. Nitekim sorumlu kişi toplumsal düzenin önemli bir parçasıdır.

Şah Suna'nın verilmiş bir sözü var. Olur mu hiç ikrarını gütmesin (Kutsi, 1975: 66)
mısralarında verilmiş bir sözün arkasında durulması gerektiğini belirtmiştir. Sözünde durmak insandaki sorumluluk bilinciyle ortaya çıkan bir davranıştır. Ozan bu beytinde sorumluluk değerine vurgu yapmıştır.

*Dadal'ım der bin bir dağı gezerim
Aladağ'da bir yapı gözerim
Hak vergisi sıvgaların ezerim
Bağışla gör mor sümbülü Ala'mı (Kutsi, 1975: 108).*

Dadaloğlu bu dörtlükte kendisini dağlardan sorumlu görmektedir. Bu dörtlükte öne çıkan değer sorumluluktur.

3.16. Tasarruf

“Tasarruf, mevcut kaynakların kullanımı esnasında geleceği düşünmeye, planlamaya ve bu süreçte yaşanabilecek öngörülemez durumların önüne geçmeye imkân tanıyan bir değerdir” (Çam vd., 2020: 351). Tasarruf edilen kaynaklar arasında; zaman, emek ve insani değerlerde vardır.

Yaptırırsan iki dosta bir oda. Çok çalışma adam olman mal ilen (Kutsi, 1975: 108)
mısralarında çok çalışma öğüdü gerektiğinden fazla çalışıp emeğini ve zamanını boşa harcama yönündedir. İki dosta yapılacak tek oda ise kanaat etmenin ifadesidir. Bu beyte hakim olan değer tasarruftur.

3.17. Vatanseverlik

Vatanseverlik ait olduğu ulusun birliğine; vatanın bölünmezliğine ve bir bütün oluşuna inanmaktır (Karagözoğlu, 2018: 99). Vatanına bilinçli duygularla bağlı bireyler yetiştirmek ülke bütünlüğü açısından önemlidir. Vatanını seven ve ona karşı görevlerini yerine getiren bireyler sağlam toplu yapısı açısından önemlidir.

Yürü bire Pınarbaşı. Acap karın kalktı m'ola mısralarında sılaya duyduğu merakı vurgulamaktadır. *Baktım usandım canımdan. Ayrı düştüm vatanımdan* (Özkan, 2018) mısralarında sılaya olan bağlılık derinden hissedilmektedir.

Dadal'ım sıladan haber

Gözümde dağların tüter

Koç dağın da kekik biter

Burcu burcu koktu m'ola (Özkan, 2018) mısralarında ise sılaya olan derin hasret ve merak ön plana çıkmaktadır. Âşık vatana olan bağlılığını yoğun bir şekilde dile getirmiştir. Şiirin tamamında görülen değer vatanseverliktir.

Atım, kalk gidelim sılaya doğru

Tırnağını taşa vurmam düzünen

Koç yiğit de gurbet ele düşerse

Yanar bağı, ateşinen közünen (Kutsi, 1975: 38).

Dadaloğlu bu dördlüğünde uzak kaldığı vatanına olan hasretinden bahsetmiştir. Vatana duyulan özlem ona duyulan sevgiye paraleldir. Dolayısıyla bu dördlükte öne çıkan değer vatanseverliktir. *Dadaloğlu Kozan Yurdu peşinde* mısrasında yurt peşinde koşmaktan bahsetmektedir. *Gündüz hayalinde, gece düşünde* mısrasında ise yurda olan hasretinin derinliğini ifade etmektedir. *Alışkın tüfekte dağlar başında. Azraile bile karşı komam mı?* (Kutsi, 1975: 82) mısralarında ise vatan için, yurt için yapabileceklerinden bahsetmektedir. Dolayısıyla burada öne çıkan değer vatanseverlik olmuştur.

3.18. Yardımseverlik

Herhangi bir karşılık gözetmeden başkası için bir şeyler yapmak, imkanlarını başkası için kullanmak, yardım etmeyi istemek olarak tanımlamak mümkündür (Aslan, 2017: 168). İnsanların birbiriyle olan ilişkilerini güçlü tutan yardımseverlik, toplumsal sorunları da ez aza indirgeyebilmektedir.

Hesaba gelmezdi kesilen başlar mısrasında yapılan bir zulmü anlatmaktadır. *Çekin atımı da küçük gardaşlar (Kutsi, 1975: 37)* mısrasında yardım etmek amaçlı atının hazırlanmasını istemektedir. Burada ön plana çıkan değer yardımseverliktir.

Tavlasında Arap atlar beslenir

Konağında baz şahinler seslenir

Duldasında nice yiğit yasanır

Bozkıratlı yüce beyler nic'oldu (Kutsi, 1975: 99).

Dadaloğlu bu dörtlükte zengin beylerin insanlara yaptığı yardımlardan ve bu yardımların artık olmadığından bahsetmektedir. Bu kayboluşa karşı bir sitemi vardır. Bu sitemde vurgulanan yardımseverlik değeridir.

3.19. Dostluk

İnsan iletişiminin gelişmesine bağlı olarak birbirleriyle bağ kurmaları ve paylaşımlarını çoğaltmaları olarak tanımlanabilir (Akkaya vd., 2022: 186). Bu paylaşım beraberinde hoşgörüyü ve güçlü insan ilişkilerini getirecektir. Güçlü bir toplum yapısında önemli olan bir değerdir.

Haçan dostu ansam gönlüm üzülür. O dostun hasreti sinemi yakar mısralarında dosta olan derin hasretten bahsetmektedir. Duygudaki derinlik dosta ve dostluğa verdiği değeri göstermektedir. Şiirin devamında âşık; *Önü sinebentli bir*

al atınan. Düşeydim o dost ile yola ben (Özkan, 2018) mısrasında dost ile birlikte hayata devam etmek istediği duygusunu vermektedir. Şiirin genelinde dostluk değeri hâkimdir.

*Ölürüz de kömür gözlüm ölürüz
Dost ağlasın zalim felek utansın
Kıyamette kavuşmak var, biliriz
Dost ağlasın, kahbe felek utansın (Kutsi, 1975: 39).*

Dadaloğlu bu dörtlükte ayrılık karşısında dost dediği insanların üzüleceğini ifade etmektedir. Kötü zamanlarda dostun üzüntü duyması bu duyguya verilen değerin ifadesidir. Bu dörtlükte öne çıkan değer dostluktur.

*Dost dost diye hayaline geldiğim
Dost ile uyarmış özünü benden
Çatık kaşı benlerini saydığım
Dost ise çevirmiş yüzünü benden
...
Sadık gerek dost yoluna suyuna
Gönül kayıl haktan gelen oyuna
Besbelli ki oynayamam yayına
Onun için kaldırmış izini benden (Kutsi, 1975: 126-127).*

Dadaloğlu bu şiirinde dost ile arasının bozulmasından kaynaklı üzüntüsünü ve dostluğu verdiği değeri dile getirmektedir. Şiirde işlenen değer dostluktur.

3.20. Öz Denetim

Türk Dil Kurumu'na göre öz denetim kişinin önemli bir hedefe ulaşmak adına, tepkilerini ve davranışlarını denetleyebilmesidir (Akkaya vd., 2022: 178).

Otokontrol olarak da ifade edilebilecek bu değer kişinin kendini ve duygularını kontrol altına alması ve yönetebilmesi açısından önemlidir.

Gel edek kavgayı etme bahane

Kavganın derneği olmaz şahana

Susundan ölsende girme Cihan'a

Örkleme atını koruma doğru (Kaya ve Yakar, 2003: 55).

Dadaloğlu bu mısralarında kavgadan uzak durma konusunda duyarlılık göstermektedir. Zor şartlarda bile doğru olanı yapma eğiliminden bahsetmektedir. Bu mısralara hâkim olan değer özdenetimdir.

Senin için giyeceğim alları

Irak idi yakın ettim yolları

Heves-güves yetirdiğim gülleri

Korkuyorum bir soysuza yoldurdu (Kutsi, 1975: 63).

Dadaloğlu bu dörtlükte yaptığı fedakar bir davranış sonucundaki kazanımların heba edilmesini, kıymet bilinmesi ve korunması gerekirken korunmadığından bahsetmiştir. Davranışın kontrol edilmemesini anlatmaya çalışmıştır. Kişinin davranışlarında kontrollü ya da kontrolsüz hali ve üzerine düşeni yapıp yapmaması öz denetim olduğu için bu dörtlükte ön plana çıkan değer özdenetimdir.

3.21. İç İç Geçmiş Değerler

Andırın boğazı ufacak taşlı

Ağlama sevdiğim gözlerin yaşlı

Beyleri gelir de hep eli kuşlu

Karışmış curası bazınan gelir

...

Dadal'ım der geldim pınarbaşına

Dost top kadifeler almış döşüne

Elvan elvan yazma atmış başına

Karışmış gelini kızınan gelir (Özkan, 2018).

Ağlama sevdiğim gözlerin yaşlı ozanın bu mısrasında sevdiğinin ağlaması karşısındaki duygusallığı görülmektedir. Bu mısrada ön plana çıkan sevgi değeri olmuştur. Ayrıca sevgilinin gözlerindeki yaşa tepkisiz kalamayışı ise duyarlılık değerini ön plana çıkarmaktadır. *Dost top kadifeler almış döşüne* mısrasında dostla karşı olan dikkat göze çarpmaktadır. Buradaki değer dostluktur. *Elvan elvan yazma atmış başına* mısrasında ise rengarenk başörtüsüne olan vurgusu estetik değerini göstermektedir. Ozanın bu şiirinde dört değer bir arada işlendiği görülmektedir.

Doğru söyle yiğit işin doğrusun

Hile baz olursa yiğit bön gerek

Dadaloğlu der ki belim bükülür

Gözümün gevheri yere dökülür

Yalnız taştan duvar olmaz, yıkılır

Koç yiğide emmi, dayı, ün gerek (Kutsi, 1975: 58).

Doğru söyle yiğit işin doğrusun. Hile baz olursa yiğit bön gerek mısralarında hile ve yalan söylemenin yiğit kişiyi kötü bir duruma düşüreceğini söylemektedir. Ozan bu şiirin bu dörtlüğünde dürüstlük değerini ön plana çıkarmaktadır. *Yalnız taştan duvar olmaz, yıkılır* mısrasında yalnızlığın birlik ve beraberlik önündeki engelinden bahsetmiştir. *Koç yiğide emmi, dayı, ün gerek* mısrasında ise insanın ailesi ve soyu ile ünleneceğini, güçleneceğini belirtmiştir. Buradan akrabalık, dolayısıyla aile birliğinin önemi, aynı zamanda aile içindeki birlik ve beraberlik ön

plana çıkmaktadır. Ozan bu dörtlükte dayanışma ve aile birliği değerlerini işlemiştir. Bu şiirde üç değerın aynı anda işlendiği görülmektedir.

Dadaloğlu'm der ki, yürekte derdim

Güzeli methetmek dilimde virdim

Gözümde tütüyor otağım, yurdum

Yürekte yaralar sızlaşıp gider (Kutsi, 1975: 130).

Dadaloğlu'm der ki, yürekte derdim mısrasında çektiği sıkıntıların derinliğini ifade etmektedir. Bu duygu sabır ile karşılanmıştır. *Gözümde tütüyor otağım, yurdum* mısrasında ise sıra hasretinin verdiği hüznün hâkimdir. Burada öne çıkan değer ise vatanseverliktir. Dadaloğlu bu şiirinde sabır ve vatanseverlik olarak iki değeri işlemiştir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Değerler davranışlara yol gösteren duygulardır. Bu duygular toplumsal birlikteliğin devamını sağlayan ulusal ve evrensel yargılardır. Ulusların veya evrensel ölçekte milletlerin bu yargıları öğrenmesi ve içselleştirmesi güçlü yapıları için gereklidir. Günümüz çağdaş eğitim siteminde önem kazanan değer eğitimi ve öğretimi, gerek eğitim kurumları, gerek informal eğitim durumları yoluyla sağlanmaktadır. İnfomal eğitim uygulamalarının başında halk kültürü gelmektedir. Özellikle âşık denilen halk ozanlarının şiirleri birçok değer yargısını işlemektedir. Aşıklar şiirleriyle toplumu etkilemekte ve toplumdan etkilenmektedir. Nitekim Dadaloğlu da ait olduğu toplumun olaylarına duyarsız kalmamış ve bunları şiirlerine yansıtmıştır (Göktürk, 2022: 148-150). Dadaloğlu şiirleriyle değer öğretiminde öne çıkan ozanlardan birisidir. Dadaloğlu şiirleri değerler açısından oldukça zengindir. Şiirlerini sade, günlük konuşma diliyle; karşılıklı sohbet havasında söyleyen ozan yaşadığı dönemi ve dönemin değerlerini şiirlerinde başarıyla işlemiştir. “Dadaloğlu şiirleri okulların her

kademesinde öğrenci düzeyine göre indirgenerek planlı bir biçimde okutulmalı, Dadaloğlu şiirleri sayesinde milli ve manevi değerlerimizin gelecek nesillere aktarılması, kazandırılması sağlanmalıdır” (Bebek, 2020: 4). Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan değerlerle karşılaştırmalı olarak incelendiğinde Dadaloğlu’nun ulaşılabilen şiirlerinde; adalet 1, aile birliği 2, bağımsızlık 3, barış 2, dayanışma 6, duyarlılık 5, dürüstlük 8, estetik 8, eşitlik 4, özgürlük 3, saygı 2, sevgi 8, sorumluluk 2, tasarruf 1, vatanseverlik 9, yardımseverlik 2, dostluk 6, öz denetim 6, sabır 6, çalışkanlık 2 olmak üzere 20 tane değer ve kök değer, 86 defa işlendiği görülmüştür. Değerler eğitimi açısından çok zengin olduğu görülen Dadaloğlu şiirlerinin değerler öğretimindeki önemi yadsınamaz. Dadaloğlu şiirlerinin Sosyal Bilgiler derslerinde değerleri eğitiminde kullanılması önerilmektedir.

Çıkar Çatışması Bildirimi:

Yazarlar arasında, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finansman Bilgileri:

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamışlardır.

Etik Kurul Kararı:

Bu araştırma için etik kurul kararına ihtiyaç bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akkaya, N., Özden, E., & Güllü, B. (2022). Karacaoğlan şiirlerinde değerler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 53: 173-193.
- Aktaş, Ö., & Safran, M. (2013). Evrensel bir değer olarak barış ve barış eğitiminin tarihçesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 172: 131-150.
- Aktepe, V., Uzunöz, A., & Sarıçam, İ. (2020). Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde çalışkanlık değerine yönelik metafor algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2): 449-466.
- Arıcı, A. F. (2016). Estetik değer oluşturmada masalların rolü: Türk masalları örneği. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2): 1017-1035. <https://doi.org/10.17556/jef.92998>
- Aslan, A. (2016). *Âşık Şeref Taşlıovanın şiirlerindeki değer eğitimi unsurlarının incelenmesi*. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Aslan, S. (2017). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin hoşgörü eğilimleri ile yardımseverlik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1): 163-175.
- Atlan, C. (2011). *Nurdağı (Gavurdağı) halk ezgilerinin incelenmesi*. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ayaydin Cebe, G. Ö. (2011). İskana direnen kimlik: Dadaloğlu'nun coğrafyası. *Milli Folklor*, 23(90): 60-69.
- Aydemir, A., & Kalın, Ö. U. (2018). 8. sınıf öğrencilerinin bağımsızlık, özgürlük, özgüven ve çağdaşlaşma değerlerine yönelik görüşlerinin ve algısal değişimlerinin incelenmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 23(40): 87-100.
- Bars, M. E. (2019). Dadaloğlu'nun bir koşmasının ontolojik yöntemle çözümlenmesi. *Şarkiyat*, 11(1): 303-317.

- Bebek, A. (2020). *Dadaloğlu şiirlerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi ve ortaokul Sosyal Bilgiler ders kitapları için şiir önerileri*. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Beldağ, A., & Aktaş, E. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde edebî eser kullanımı: Nitel bir çalışma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 953-981. <https://doi.org/10.17556/jef.72887>
- Çam, İ. D., Yılar, M. B., & Ünal, O. (2020). Son dönem Osmanlı ve güncel ders kitaplarında tasarruf değeri. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 39(3) 100. Yıl Eğitim Sempozyumu Özel Sayı): 350-374.
- Çevirme, H. (2008). Türk halk değerleri ve anlama katkısı. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 1(2): 92-107.
- Demir, R. (2019). Dadaloğlu üslubu. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2): 102-112.
- Er-Türküresin, H., Başer, E. H., & Yapıcı, H. (2018). Ortaokul öğrencilerinin dayanışma kavramına ilişkin algıları: Metafor analizi örneği. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, UBEK-2018: 61-80.
- Eroğlu, E., & Köktan, Y. (2018). Dadaloğlu'nun şiirlerinde toprak teması. *TÜRKÜ Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(13): 99-109.
- Erkal, M. (2015). Ceyhun Atuf Kansu'nun şiirlerinde mistik-folklorik değerlerin halk kahramanlarına dönüşmesi/dönüştürülmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2): 1-15.
- Gezer, S. (2023). Halk bilimi-sözlü tarih ilişkisi bağlamında Avşarlar ile Cadoğlu mücadelesinin sözlü kültüre yansımaları. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 16(43): 958-980.
- Göktürk, H. (2022). Karacaoğlu ve Dadaloğlu'nun şiirlerinde duyarlılık ve sevgi değerleri. *AKRA Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 10(27): 141-158.

- Kabak, T. (2018). Dadaloğlu şiirlerine ekoeleştirel bir yaklaşım. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 11(21): 36-47.
- Kalın, Ö. U., & Koçoğlu, E. (2017) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bağımsızlık değerine karşı metaforik algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(2): 419-434.
- Kan, Ç. (2010). Sosyal bilgiler dersi ve değerler eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 40(187): 138-145.
- Karagözoğlu, N. (2018). Sosyal bilgiler dersinde vatanseverlik değerinin kazandırılmasında kadın kahramanların yaşam öykülerinin kullanılması. *International Journal of Field Education*, 4(2):97-110. <https://doi.org/10.32570/ijofe.477068>.
- Kaval, Y., & Tosun, İ. (2023). Köroğlu, Pir Sultan Abdal, Dadaloğlu ve Şahturna örneğinde âşık tarzı şiir geleneğinde protest söylemler. *Kün: Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 3(2): 55-70. <https://doi.org/10.54281/kundergisi.35>
- Kaya, Ö. & Yakar, S. (2003). *Kahramanmaraş'ta Ceridoğulları*. Ukde Yayınları
- Keçeci, B. B., & Balaban, T. (2018). *Âşık şiirinde hayvan sembolizmi*. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keskin, Y., & Öğretici, B. (2013). Sosyal bilgiler dersinde duyarlılık değerinin etkinlikler yoluyla kazandırılması: Nitel Bir Araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25): 143-181.
- Kiral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15): 170-189.
- Kolaç, E., & Özer, H. (2018). Sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünlerin kullanımı ve değer aktarımındaki katkılarına yönelik öğretmen adaylarının görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4): 2629-2655.

- Köksel, B. (2019). Barak iskân şiirlerinde ve türkülerinde Osmanlıya başkaldırı. *Gaziantep Üniversitesi Ayıntab Araştırmaları Dergisi*, 2(1): 77-88.
- Kurtoğlu, F. S. (2017). Âşık Veysel'in şiirlerini değerler eğitimi açısından okumak. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 83: 101-123.
- Kutsi, T. (1975). *Dadaloğlu*, Toker Yayınları.
- Küçükşen, K., Toptaş, T., & Çetin, S. N. (2023). Yetişkin bireylerde aile bütünlük duygusunun yaşam doyumu üzerindeki etkisi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(1): 119-130.
- Okudan, A. Y. (2010). *Eğitim yöneticilerinin değerler eğitiminin önemi etkileri ve uygulamalar hakkındaki görüşleri*. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Önlen, M. (2017). *Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan sevgi-saygı ve hoşgörü değerlerinin ulusal gazete haberlerine yansımaları*. Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özgür, U. (2022). Halk şairlerinin şiirlerinde geçen isnat grupları: Karacaoğlu ve Dadaloğlu örneği. *Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 31: 1007-1021. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1222181>
- Özkan, E. (2018). Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretiminde Dadaloğlu şiirleri. Uluslararası Tarihi ve Kültürel Gelişim Sürecinde Avşar Türkmenleri Kongresi.
- Öztürk, A. (2020). Altkültürün egemene direnişinin popüler kültür ürünlerine yansması: Türk halk müziği ve Dadaloğlu örneği. USBIK 2020 3. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin e-Kitabı, 29-31 Ocak, s.117.

- Sak, R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1): 227-256. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Sezer, A., Çoban, O., & Akşit, İ. (2017). Öğretmenlerin sorumluluk değeri algılarının incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1): 122-144. <https://doi.org/10.29065/usakead.285941>
- Töremen, F., & Tan, Ç. (2010). Eğitim örgütlerinde adalet: Kavramsal bir çözümleme. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14: 58-70.
- Turhan, M., & Kova, Ö. (2012). Değerler eğitimi açısından Türk halk müziği ve halk ozanları: Neşet Ertaş, Âşık Mahsuni Şerif, Âşık Veysel Ve Özey Gönülüm bağlamında bir inceleme. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 6: 117-128.
- Türk, İ. (2009). *Değerler eğitiminde saygı*. Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ulusoy, K. & Dilmaç, B. (2012). *Değerler eğitimi*. Pegem Akademi.
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 10: 188-201.
- Ünal, F. (2013). İlköğretim sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan halk kültürü öğelerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14: 611-644. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.564>
- Ünlü, İ. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ders materyali olarak edebi ürün kullanımına yönelik görüşleri. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 7(22): 120-136.
- Wannig, K. D., & Özdemir, M. (2010). Geleneksel Türk halk şiirinde doğa. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 9: 117-138.

- Yalçinkaya, E. (2011). Avşar Türkmenlerinin Kastamonu çevresindeki izleri. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 59: 91-100.
- Yalnız, A., & Yılmaz, Y. (2018). Değerler eğitimi kavramı olarak dürüstlük ve dürüstlük ölçeği Türkçe formu: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(34): 649-666.
- Yaşar, Ö. (2018). *Karacaoğlan ve Dadaloğlunda apmalar*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Values are thoughts that we accept as necessary and that serve to measure value. Values are qualified thought structures that make us who we are. From this point of view, the positive criteria corresponding to what people have done and will do in the development process are called our values. The concept of value is abstract thought patterns with individual and social dimensions. However, it has concrete levels of influence. It is value judgments that keep societies together. For this reason, societies want to transfer values to future generations. Thus, it is likely that social survival will be ensured. For this reason, teaching values to new generations has become extremely important. Value education or values education has become essential in recent education systems. In the name of social continuity and raising virtuous individuals, educational models have attributed meanings critical to the value and pioneered education. When the outputs of the education system are examined, data emphasizing value judgment can be found. Curricula are also a guide to reach the outcomes. When we look at the 2018 Social Studies Curriculum, we see that values and root values are among the teaching objectives. Value education is both formal in educational institutions and informal through out-of-school learning. One of these informal learning paths is folk culture. Folk culture is the most prominent element of a nation's identity formation. The elements known as folk culture are essential cultural transmission tools of a nation. Poems, one of these tools, can transfer the values they contain to future generations. Folk poems sung by minstrels with instrumental accompaniment

are a genre with a strong instructive aspect and have a high educational value. It also has a vital role in value transfer. Minstrels and their poems have become a tool for cultural continuity. Dadaloglu, one of the essential names of folk culture in the poetry genre, has become one of the important symbols of cultural continuity. Dadaloglu is a folk minstrel known for his poems as a name that has written his name in folk culture. Dadaloglu is a minstrel belonging to the Avshar tribe. The minstrel, whose real name was Veli, later used pseudonyms such as Dadalı, Dadal, and Dadaloglu. The most widely known is Dadaloğlu. Dadaloglu, who belonged to the Avshar tribe of Oghuz, is known to have lived in the Kayseri-Maras-Adana region. In his poems, he expressed the heroism of the Avshar community, and in his last days, he made a living with his instrument. His saz and lyrics are about the experiences of the Afshar tribe. That is to say, resistance to settlement, passion for nomadic life, and fierce struggles with other tribes were also the subjects of his poems. Themes such as heroism, valor, and war are predominant in the poems. Living conditions increased the attachment of the Avshar society to nature and became the subject of their poems. Local vocabulary and dialect features, anger and rebellion, and mutual conversation style in daily language dominate the poems. Their poems are composed of koshma, folk song, kochaklama, epic, beautiful poem, darbimesel and lament. Although Avshars are found in many parts of Turkey, they live intensively in Kayseri province. Avshars, who have not lost their identity, is a society that maintains their traditions, lives, and culture. This community, the symbol of nomadic life, is known for resisting the state's resettlement policy. This resistance can be expressed as their unwillingness to give up the culture of nomadic life and the necessity of their cultural loyalty. Each verse of the poems compiled in this process contains a value.

Method

In this study, the values taught in the poems of Dadaloglu, a folk minstrel, were examined and matched with the 2018 Social Studies curriculum values. Document analysis was used in this study in which Dadaloglu poems were reviewed regarding the values included in the 2018 social studies curriculum. Within the scope of this study, Dadaloglu poems were compiled from Kutsi (1975), Özkan (2018), Kabak (2019), Çevirme (2008), and Kaya and Yakar (2003). The poems were analyzed one by one. Poems were separated according to their types and included in the study. This study's data obtained from various sources were interpreted with descriptive analysis. Descriptive analysis is an in-depth examination of qualitative and quantitative studies conducted independently (Ültay et al. 2021). From this point of view, Dadaloğlu poems obtained through document analysis were classified as genres. According to this classification, the poems were divided into a poems, folk songs, kochaklama, epic, beautiful

poem, darbimesel, and lament, and each type of poem was associated with the values in the social studies curriculum.

Findings (Results)

Within the scope of the study, in as many of Dadaloglu's poems as reached, Justice f(1), Family Unity f(2), Independence f(3), Peace f(2), Diligence f(2), Solidarity f(6), Sensitivity f(5), Honesty f(8), Aesthetics f(8), Equality f(4), Freedom f(3), Respect f(2), The 20 values and root values, namely Love f(8), Responsibility f(2), Saving f(1), Patriotism f(9), Benevolence f(2), Friendship f(6), Self-control f(6), Patience f(6), were covered 86 times. Based on the data, it was concluded that patriotism, honesty, patience, love, and equality received the highest frequency. From this point of view, the difficulties in society's living conditions also affect their value judgments.

Conclusion and Discussion

Dadaloglu is one of the poets who stands out in value teaching with his poems. Dadaloglu's poems are vibrant in terms of values. The poet, who sings his poems in a simple, colloquial language and the mood of the mutual conversation, has successfully processed the period he lived in and the values of the period in his poems. The importance of Dadaloglu's poems, rich in values in teaching values, cannot be denied. It is recommended that Dadaloglu poems be used in values education in Social Studies courses.